

ZLATNE URNE

1.

Ženin san

– Sanjala sam kako pjevam u zboru. Sva su mjesta bila popunjena, sve do krstionice – govori mu, hrskajući dvopek između riječi. Dok umače biskvit u vreli čaj jednolični rad njenih čeljusti odaje snažan nagon preživljavanja. Gledajući je tako samoživu i jedru, Nabukodonosor se prisjeća kako je nekada, i ne tako davno, bila još moderna i privlačna, naizgled osviještena, kao nebrušeni dijaman, kao ljepota s još neostvarenom osobnošću. Kao prekrasan potencijal, pomisli.

– Pjevalo se „Isus se rodil“. Ali moje mjesto nije bilo među klupama. Sjedila sam poviše gornje lože – nastavlja još svečanije, sipajući čaj od šipka u njegovu šalicu za kavu, premda čaj od šipka on ne pije i neće ga, pomisli, nikada niti okusiti.

– Isprva nisam zapažala da pjevam zajedno sa zborom. Jer ja ne umijem pjevati – zastala je, pomičući pogled dalje od njegovoga, kao da mu razotkriva neku važnu, krucijalnu tajnu – ali u snu sam pjevala. Odlično pjevala. Sve do trenutka kada sam se preplašila vlastita umijeća. Onda sam zastala, utihnuvši. Zbor se nije obazirao na mene, nastavivši do kraja, kada se crkvom zaorio pljesak.

– Zapljeskao je i gospodin župnik – dodaje, probudivši u njemu jedva primjetni interes.

– Jesi li pitala gospodina župnika možeš li im se pridružiti na probama? – jedva kratko promrmlja.

– Rekao mi je da im se obavezno pridružim, i da sada vježbaju „Božić je pred našim vratima“ – nasmiješi se.

– To mi je isto rekao primivši me prijateljski za nadlakticu – doda mekše, dječjim glasom.

– Ali ja zapravo ne znam pjevati? – odjednom promijeni tonalitet, prešavši u dublje registre.

– U snu sam pjevala jedino onda kada nisam bila svjesna da pjevam. A kada sam shvatile da pjevam, istog trena prestala sam pjevati, i više ništa nisam znala, ništa pod milim bogom – zavapi, gledajući ga pogledom nekoga kome izmiče tlo pod nogama.

– Nema se tu što zamjerati – promrmlja, prijateljski je potapšavši po leđima.

– Znaš ti pjevati, i te kako znaš – uzdahnu, trudeći se iz sebe izvući jedan pravi, ohrabrujući osmjeh.

Vani je zalajao nečiji pas. Dugim verglanjem netko je pokušavao upaliti traktor. Noć je bila obećavajuća. Kroz širom otvorene prozore ulazio je svježiji povjetarac, tarući se o njihove vratove i slabine, stvarajući hladovitu svježinu koja ih je umirivala i usrećivala, čineći ih istovremeno spokojnima i poniznima.

2. U dvorištu

– Sve dok me noge služe... – promrmlja Nabukodonosor, glasom nabusitim i kivnim, već u mislima zabacujući plovak, oštro, na sredinu dvorišta, kao da baca mamac na sredinu rijeke, poput pračke, i kao da se sljubljuje s vlastitim mislima, licem i unutarnjim naslućivanjima, lagani mu drhtaj prostruji tijelom poput šarenog vodoskoka, kao posljednji drhtaj jedne male smrti koja se zaustavila na trenutak; nevidljiva stanka, i ta drhtava ruka koja ga odnekud miluje, njega, koji zapravo više ne postoji, kojega zapravo više nema, samo se još tijelo pomiče kao nečija neukusna šala, kao utonuće povučeno u stranu, tamo negdje u kutu, sklonjeno zauvijek.

– Sve dok me noge služe... – smiješi se goropadno, inatljivo, zaustavljen u pokretu, u blagosti odsustva smisla, u vakuumu vlastita besmisla, bezumlja koje isto tako iščezava kao što se i pojavljuje, netragom kao mrvica sa stola, jednim pokretom ruke.

Uokolo njega sve se budi iz ustajalosti i boćatosti noćne straže, noćnih iščekivanja i intenzivnih misli.

U traganju za plijenom maleni zelembač proviruje iz trave, jutarnja se sumaglica povlači, razdanilo se, mutna voda odvodnog kanala iza kuće blješti zlatnim sunčevim kolobarima.

– Nikada vrijeme nije bilo dinamičnije, i nikada život nije bio površniji – osjeća Nabukodonosor. Pored njega, šutke sjedi njegova žena, ruku uronjenih u plastičnu kacu.

I kao da sjede posred ničega, u nepoznatom dvorištu, u vremenu koje više nije njihovo, u svijetu koji više nije njihov, i kao da vise u nepoznatom prostoru na vjetrometini koja se miješa, pletući prašnjave lopte od šiblja i slame, nanoseći sve bremenito i mučno u taj monotoni igrokaz koji se odvija ispred njihovih očiju, u zapetljani, nerazmrsivi čvor što im ga je život zauzla.

– Dobio sam metak u čelo kao onaj nosilac spomenice s kojim sam nekada igrao šah – sada već sonarnim glasom, monologom muljava smuđa skrivena pod vrbinim korijenjem, jada se Nabukodonosor, prevrćući preostale komade vlastite ushićenosti i pijana delirija, dodvoravajući se možebitnom prosvjetljenju koje se trebalo dogoditi, pa se je onomad možda i dogodilo tamo u nekom času, koji je uramljen u maglovitim sjećanjima kao svjetlucavi kamen, kao isprika za neučinjeno, upropašteno i proćerdano vrijeme.

– Samo štuke i samo „kederi“ – smiješi se blesavo Nabukodonosor – jedan red štuka, jedan red „kedera“, jedan red štuka, jedan red „kedera“...

Njegovi su pokreti grubo i odrješiti. Išćupane iznutrice baca na jednu stranu, mesnate komade ribe na drugu.

Vretenasta tijela štuke presavijena u hrptu vire iz napunjene kace, krvavih škrga koje se još uvijek pomiču u grču, emanirajući posljednje bljeskove života koji se gase.

Njegova žena, usredotočena i krepka, spretnim pokretima očišćene komade skida s daske i pažljivo slaže u pac. Pritom ne gleda gdje se kreće ogromna nožina kojom Nabukodonosor sigurno mlati po dasci, i njih se dvoje isprepliću i nadopunjuju u toj dremljivoj, prastaraj igri otupjelih radnji, pripremanja i spravljanja hrane.

– Ne može se na mržnji graditi budućnost – sada pomalo neočekivano, pomirljivim tonom, obraća se Nabukodonosor svojoj ženi koja i dalje neokrnjena tom dobrohotnom

„bačenom kosti“, prevrće meso u ljepljivoj smjesi paca, dajući mu do znanja da je takvi i slični zaludni „izleti“ u pravičnost i poštenje, više ne zanimaju.

– Koliko je, toliko je! – plješće rukama Nabukodonosor, šeretski se osvrćući, tražeći pogledom mačku koja se odnekud glasa.

– Pijana budala – razmišlja u sebi Nabukodonosorova žena, premještajući uvijek iste misli predjelima svoga izranjavana, opustjela srca.

– Mic, maco, mic – zadovoljno se osmjehuje Nabukodonosor bacajući glave riba nasred dvorišta.

– Mic, maco, mic – doziva sada i Nabukodonosorova žena tu ogromnu mačketinu, razmaženu i tromu, koja se uzdignuta repa odnekud pojavljuje, poput majušne, minijaturene zvijeri, spretne i bešćutne u svojoj neumoljivosti.

– Mic, maco, mic – sada oboje, u isti glas, dozivaju mačku, koja sporo prelazi dvorište, objesno i samodopadno, u gesti koja nikako nije samo instinkt, osjeća Nabukodonosor protrnuvši čitavim tijelom, već je nešto dublje i zlokobnije, nešto ljudskije i opakije, poput njih samih.

3.

Zvezdano nebo

Crv svrdla u daščanom podu. Teški ženin dah širi se ustajalim prostorom. U mimikrijskoj pozi, pomičući tijelo prema svjetlu, Nabukodonosor se provlači nećujno u dvorište, i već osjeća noćno nebo; kao uvijek, ono isijava nekom neodređenom nadom, neodređenom vjerom, premda nedokučivo i nerazumljivo, ono se otvara kao nešto prevrnutu iznutra, kao neka nutrina što duboko diše u snu, kao nečija tajna koja nije izjašnjenje i nije kraj.

Noć je blaga, tajnovita, posvećena njemu i njegovim mislima koje ga mekano obrubljuju, sjedeći pored njega, nijemo i poslušno, poput dobro odgojene djece.

Ono što se moglo dogoditi nije se dogodilo, ono što je bilo moguće nestalo je – razmišlja Nabukodonosor.

Vrijeme koje protječe mimo svega dosegljivoga, šumi neprimjetno i sveobuhvatno, kao šum rijeke iz velike udaljenosti.

U susjednom dvorištu netko otvara vrata zašavši brzo iza kuće, utonuvši u pomrčinu omotanu šibljem i strništem podivljalih šljiva. Dok mokri onkraj dvora, taj nepoznat netko, ispušta snažne vjetrove. Prema karakterističnoj boji tona koji se propinje u vedroj, sparnoj noći, kao usključnik i kao husar na bijelome konju, objesno kao slobodarska poskočica, Nabukodonosor iza te otegnute sinkope prepoznaje uvježbanost susjedovog sina koji se vratio iz Njemačke. Njegovi su vjetrovi sigurniji, veseliji od naših, razmišlja Nabukodonosor, oslobođeni probavnih smetnji i bilo kakvih strahova; razuzdaniji i pomalo gizdavi, kao da se izruguju nama koji smo ostali, koji smo zakočeni u stupici, kao da se zabavljaju našim položajem stiješnjenim između izmrcvarene stvarnosti i nesuvislih priča, prignječenim između frustrirajuće prevrtljivosti i obamrle zbilje, nemoći i starosti.

Noć se učmrljila u zlogukoj tišini provincije.

Bezglasne misli koje su samo njegove, kao jedina utjeha i jedino vrijeme, tiho ga obrubljuju, sjedeći pored njega nijemo i poslušno, poput dobro odgojene djece.

Hipnotičko glasanje ćuka, na primjer, razmišlja Nabukodonosor.

Nebo je tu da nas smiri, ta varka, ta slika, taj odraz duše u dubini, u vječnosti, osjeća Nabukodonosor.

Nebo je tu da nam pomogne, da nas zaustavi, da nam skrene pažnju na sebe, i kao da gledamo u besmrtnost, mi mu se divimo, uspokojeni, primireni odjednom... na trenutak ono nas drži, na trenutak ono nas osjeća, kao besmrtna majka ono nas obavija svojim tijelom, njegova je vrlina nijemost, tišina iza koje se prikriva namjera, jer sve ima svrhu, osjeća Nabukodonosor, ništa nije slučajno, niti ona šizofrena pomutnja koja spušta glavu i zabija se u nepotrebno, u suvišno, u beskorisno... kao utamničena divlja zvijer, niti ona, napose ona, osjeća Nabukodonosor.

– Biti iskren kao netko kome se radi o glavi – razmišlja Nabukodonosor, zarobljen u bezglasnim mislima koje su samo njegove, istinite i uzaludne istovremeno, zarobljene u tajnim mjestima pritajenih vjerovanja koja su jedina utjeha i jedino vrijeme, jer sve je kretanje, sve je pokret osim vremena nepostojanja – vjeruje Nabukodonosor.

Ono što se moglo dogoditi nije se dogodilo, ono što je bilo moguće nestalo je. Ostala je ravnodušnost u gesti koja je samodopadna, tjelesna, neproduhovljena, banalna sila.

– *Nekada sam bio netko drugi – pomisli melankolično Nabukodonosor, čučeci na mjeseci, kao da očekuje nekakvu promjenu, skončanje koje se pruža unedogled, tinjajući godinama, a da se ništa, zapravo, ne pomjera, ništa ne pokreće, u bilo kom smjeru.*